EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 18.9.2008
COM(2008) 567 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Europos Parlamentui ir Tarybai dėl 2009–2012 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plano

{SEC(2008) 2455}
{SEC(2008) 2454}
{SEC(2008) 2456}

Įžanga

Narkotikai kelia didelį susirūpinimą Europos piliečiams ir didelę grėsmę Europos visuomenės saugumui ir sveikatai.

2004 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba vienbalsiai patvirtino 2005–2012 m. ES kovos su narkotikais strategiją[1], kurios tikslas – pasiekti didelį apsaugos, gerovės ir socialinės sanglaudos lygį vykdant narkotikų vartojimo prevenciją ir mažinant jį.

Priimta strategija aiškiai parodė, kad politinis susirūpinimas narkotikų daroma žala visoje Europos Sąjungoje yra svarbesnis nei esami valstybių narių požiūrių skirtumai. Ja patvirtinta, kad visos valstybės narės laikosi tų pačių pagrindinių principų: reikia suderinto metodo, kurio būtų laikomasi mažinant narkotikų pasiūlą ir poreikį; jis turi būti grindžiamas patikimais duomenimis apie problemos pobūdį ir mastą, turi būti laikomasi pagrindinių teisių ir gerbiamas žmogaus orumas ir, dar svarbiau, jis turi būti grindžiamas suderintomis tarpvalstybinėmis teisėsaugos pastangomis, nukreiptomis prieš prekeivius narkotikais ir organizuotą nusikalstamumą.

Kovos su narkotikais strategijoje taip pat numatytas dviejų nuoseklių ketverių metų trukmės veiksmų planų pagrindas. Pirmame **2005–2008 m. veiksmų plane**[2] nustatyta daugiau kaip 80 veiksmų, kuriais siekiama padėti koordinuoti pagrindines valstybinio įsikišimo sritis, susijusias su neteisėtais narkotikais, įskaitant visuomenės sveikatą, teisėsaugą, muitinę, baudžiamąją teiseną ir išorės santykius. Nors už įgyvendinimą dažniausiai atsakingos valstybės narės, Komisija aktyviai dalyvauja palengvindama ir vertindama vykdomą darbą, be to, ji prižiūri kovos su narkotikais teisės aktų, pvz., Tarybos pamatinio sprendimo 2004/757/TVR dėl neteisėtos prekybos narkotikais, įgyvendinimą (Komisija pateiks įgyvendinimo 2009 m. viduryje). Be to, remdamasi pastarųjų ketverių metų patirtimi, Komisija siūlo Tarybai patvirtinti antrąjį 2009–2012 m. veiksmų planą.

Ko iki šiol pasiekta dabartiniu kovos su narkotikais veiksmų planu?

Dabartinio plano pagrindinis tikslas:

„*... gerokai sumažinti gyventojų narkotikų vartojimą ir sumažinti socialinę žalą bei žalą sveikatai, kurią kelia nelegalių narkotikų vartojimas ir prekyba jais.*“

Pridedamą vertinimo ataskaitą[3] parengė Komisija, valstybės narės, Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras (toliau – EMCDDA), Europolas ir Europos nevyriausybinių organizacijų tinklai, kuriems atstovaujama Pilietinės visuomenės forume. Kol kas tai išsamiausias ES kovos su narkotikais politikos įgyvendinimo vertinimas, iš kurio galima spręsti, kad dabartinio plano uždaviniai iš dalies įvykdyti:

- Narkotikų vartojimas ES išlieka didelis. Iš turimų duomenų galima spręsti, kad heroino, kanapių ir sintetinių narkotikų vartojimas stabilizavosi arba mažėja, tačiau kokaino vartojimas keliose valstybėse narėse auga. Apskaičiuota, kad ES žmonių, vartojančių

---

1 CORDROGUE 77, 2004 11 22.
2 OL C 168, 2005 7 8.
3 I priede pateikiamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas.

narkotikus arba vartojusių juos kurį laiką (nors kartą gyvenime bandžiusių arba vartojusių), skaičiai yra tokie: apie 70 mln. vartoja kanapes, 12 mln. vartoja kokainą, 9,5 mln. vartoja ekstazį ir 11 mln. vartoja amfetaminus, taip pat žinoma, kad apie pusę milijono žmonių gauna pakaitinį gydymą nuo tokių narkotikų kaip heroinas[4].

- Nors nederėtų nusiraminti, turimi duomenys, palyginti su kitomis pasaulio šalimis, rodo, kad kanapių, kokaino ir amfetaminų vartojimas ES yra gerokai mažesnis nei, pavyzdžiui, JAV. Tą patį galima pasakyti apie nustatytų užsikrėtimo ŽIV atvejų, susijusių su intraveninių narkotikų vartojimu, skaičių.

- Iš vertinimo taip pat matyti, kad valstybių narių kovos su narkotikais politika panašėja ir vis dažniau grindžiama veiksmų planais.

- Iš turimų duomenų galima spręsti, kad ES pavyksta bent suvaldyti sudėtingą visuomeninį paplitusio narkotinių medžiagų vartojimo ir piktnaudžiavimo jomis reiškinį ir kad ji vis labiau stengiasi imtis priemonių, padėsiančių išspręsti narkotikų keliamos žalos asmenims ir visuomenei klausimą. Svarbu pažymėti, kad to pasiekti pavyko, nepaisant vertinamu laikotarpiu pasaulyje nepaprastai išaugusios neteisėtos opiatų gamybos ir precedento neturinčio ES rinkai skirto kokaino kiekio. Atsižvelgiant į šias nepaprastai padidėjusios narkotikų pasiūlos aplinkybes, ES sugebėjimas spręsti šią problemą vertinamas pozityviau.

- Kalbant apie tarptautinį bendradarbiavimą, ES pozicijos tarptautiniuose kovos su narkotikais forumuose (pvz., JT narkotinių medžiagų komisijoje) dabar yra labiau suderintos. Be to, vis dažiau ES integruotą ir suderintą kovos su narkotikais metodą kaip modelį naudoja kitos pasaulio šalys.

Dabartinis 2005–2008 m. veiksmų planas yra ambicingas projektas. Nors daugelyje sričių pasiekta pažangos, nustatyta ir trūkumų.

Politikos koordinavimo problemų esama įvairiose srityse ir, net jeigu informacijos apie narkotikų vartojimo, prevencijos ir gydymo situaciją ES kokybė gerėja, vis dar yra didelių žinių spragų: nuolat trūksta patikimų duomenų apie narkotikų pasiūlą, taip pat apie su narkotikais susijusios pagalbos, teikiamos trečiosioms šalims, mastu ir rezultatais.

Kaip paskatinti visuomenę prisiimti didesnį įsipareigojimą mažinti narkotikų vartojimą

Akivaizdu, kad ES turi nuveikti daugiau, kad sumažintų narkotikų vartojimo keliamą socialinių ir sveikatos problemų poveikį. Jeigu tam tikru laikotarpiu milijonai europiečių vartojo narkotikus arba vartoja juos dabar, vadinasi, tarp visuomeninės politikos ir visuomenės elgesio yra spraga, kurios jokia visuomenė neturėtų ignoruoti.

Yra duomenų, kad vienas iš (ekonomiškai) veiksmingesnių būdų kovoti su narkotikų vartojimu yra siekti, kad visuomeninės tarnybos, dirbančios prevencijos, gydymo, žalos mažinimo ir teisėsaugos srityse bendradarbiautų su savanorių organizacijomis ir paslaugų teikėjais. Kitaip tariant, būtų sukurtas piliečių ir institucijų aljansas, kuris jiems ir tarnautų.

Dabar reikia, kad europiečiai būtų šios srities politikos dėmesio centru ir kad Europos piliečiai aktyviau dalyvautų šiame procese. Pirmiausia, 2006 m. Komisija padėjo suburti Europos

---

[4] EMCDDA 2007 m. metinė ataskaita.

pilietinės visuomenės forumą narkotikų tema. Kad paremtų ES kovos su narkotikais veiksmų planą, Komisija kito veiksmų plano laikotarpiu išnagrinės būdus sutelkti visus norinčius oficialiai įsipareigoti imtis būtinų veiksmų jų lygiu ir jų turimomis priemonėmis, kad būtų sumažinta žmonėms narkotikų daroma žala. Šiuo klausimu reikia sukurti Europos kovos su narkotikais aljansą. Tai būtų visuomeninis įsipareigojimas, kurį galėtų prisiimti piliečiai arba piliečių grupės, kad būtų ugdomas sąmoningumas narkotikų vartojimo rizikos klausimais ir būtų remiama geroji patirtis šioje srityje.

Naujo 2009–2012 m. kovos su narkotikais veiksmų plano rengimas

ES kovos su narkotikais strategijoje gvildenamas sudėtingas reiškinys, kuriam pakeisti reikia ilgalaikės veiksmingos strategijos. Jo esmė – du pagrindiniai kovos su narkotikais politikos aspektai: ***narkotikų paklausos mažinimas*** ir ***narkotikų pasiūlos mažinimas***, kuriuos papildytų trys kompleksinės priemonės: ***koordinavimas, tarptautinis bendradarbiavimas*** ir ***informacija, moksliniai tyrimai bei vertinimas***.

Siekdama paremti strategiją, Komisija siūlo naują 2009–2012 m. kovos su narkotikais veiksmų planą, kuris pagrįstas dabartine politika, o taip pat ir pastarųjų ketverių metų patirtimi. Juo nustatomi tokie prioritetai:

1. Mažinti narkotikų paklausą ir ugdyti visuomenės sąmoningumą

Reikia dar labiau didinti priemonių, skirtų narkotikų vartojimui ir jo pasekmėms mažinti, veiksmingumą. Ypatingo dėmesio reikia pažeidžiamoms grupėms ir kombinuoto narkotikų vartojimo (kai kartu vartojamos neteisėtos ir teisėtos medžiagos, ypač alkoholis) prevencijai.

2. Sutelkti Europos piliečius, kad jie aktyviai dalyvautų procese

Komisija siūlo pradėti konsultacijas su valstybėmis narėmis ir Europos pilietine visuomene, kad būtų dirbama siekiant pritarimo Europos piliečių kovos su narkotikais aljansui. Vienas tokio aljanso tikslų būtų įsipareigojimas teikti piliečiams gaires ir su tuo susiję principai, kad piliečiai galėtų spręsti su narkotikais susijusius klausimus, jei jų tiesioginėje aplinkoje tokių klausimų kiltų. Jis turėtų būti suderinamas su nacionaliniais įstatymais ir nacionaline praktika ir sudarytų sąlygas, kad teigiami veiksmai ir skatinimas naudotis savo teisėmis atliktų tinkamą vaidmenį, siekiant saugesnės ir sveikesnės visuomenės.

3. Mažinti narkotikų pasiūlą

ES lygmeniu reikia veiksmingesnio teisėsaugos darbo, kad būtų kovojama su narkotikų gamyba ir prekyba; reikia iki galo išnaudoti Europolo ir kitų ES struktūrų galimybes, vadovaujantis žvalgybos duomenų naudojimo metodu. Reikia remti labiau koordinuotas operacijas, naudojant regioninio saugumo platformas.

4. Skatinti tarptautinį bendradarbiavimą

ES – didžiausios pasaulyje pagalbos teikėjos kovojant su narkotikais pasaulyje ir atkakliai siekiant darnesnių narkotinių kultūrų auginimo sprendimų – veiksmingumui didelės reikšmės turėtų geresnis nacionalinių ir Bendrijos politikos krypčių koordinavimas.

5. Gerinti problemos suvokimą

Reikia gerinti visų narkotikų vartojimo aspektų suvokimą labiau ir geriau koordinuojant mokslinius tyrimus ir duomenis, įskaitant duomenis apie su narkotikais susijusį nusikalstamumą ir tai, kaip veikia neteisėtų narkotikų pasiūlos rinka.

Toliau pateikiamas veiksmų planas turėtų sukurti šių prioritetų įgyvendinimo pagrindą ir, kai reikia, suteikti jiems Europos vertę.

I. KOORDINAVIMAS				
Pagrindinis prioritetas: veiksmingesnė politikos krypties plėtra ir įgyvendinimas.				
Uždavinys	**Veiksmas**	**Tvarkaraštis**	**Atsakinga šalis**	**Rodikliai**
1. Užtikrinti, kad į nacionalinės politikos kryptis, ES darbo metodą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinių forumų veiklą būtų įtrauktas suderintas ir integruotas metodas, tinkamai atsižvelgiant į pagrindines teises	**1.** Valstybės narės ir ES institucijos turi veiksmingai koordinuoti kovos su narkotikais politikos kryptį, kad į ją būtų įtraukti 2005–2012 m. ES kovos su narkotikais strategijos ir šio veiksmų plano uždaviniai.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Komisija Taryba	ES kovos su narkotikais strategijos ir veiksmų planų uždaviniai įtraukti į nacionalinės politikos kryptis Į kovos su narkotikais politiką ES lygmeniu įtraukti kovos su narkotikais strategijos uždaviniai
2. Užtikrinti veiksmingą koordinavimą ES lygmeniu	**2.** Tarybos Narkotikų horizontalioji darbo grupė (toliau – HDG) turi aktyviai veikti vykdydama savo koordinavimo įgaliojimus.	Vykdomas nuolat	Taryba	Atitinkamos Tarybos darbo grupės[5] informuoja ir (arba) aktyviai įtraukia Narkotikų horizontaliąją darbo grupę į darbą ir atvirkščiai
	3. Komisija ir Taryba turi užtikrinti dalyvavimo kovos su narkotikais politikoje vidaus ir išorės aspektų suderinamumą.	2011 m.	Komisija Taryba	Pasiekta vidaus ir išorės kovos su narkotikais politikos suderinamumo
	4. Taryba turi kartą per metus išnagrinėti narkotikų problemos būklę remdamasi Komisijos metine pažangos apžvalga ir susijusiomis metinėmis EMCDDA ir Europolo ataskaitomis.	Vykdomas nuolat	Taryba Komisija EMCDDA Europolas	Tarybos išvados
3. Užtikrinti veiksmingą koordinavimą	**5.** Pirmininkaujanti valstybė narė turi reguliariai rengti	Du kartus per	Pirmininkaujanti	Veiksmingas poveikis politikos

[5] Šios Tarybos darbo grupės yra: Policijos ir muitinės darbo grupės, Organizuoto nusikalstamumo tarpdisciplininė grupė, Sveikatos apsaugos darbo grupė, išorės santykių darbo grupės ir Ekonomikos klausimų darbo grupė.

nacionaliniu lygmeniu	nacionalinių kovos su narkotikais koordinatorių arba einančių panašias pareigas pareigūnų posėdžius, kad sparčiau vyktų koordinavimas specifiniais skubiais klausimais, dėl kurių reikia imtis veiksmų.	metus	valstybė valstybės narės	koordinavimui
	6. Valstybės narės turi išnagrinėti kovos su narkotikais tarpžinybinį koordinavimą, kad užtikrintų, jog ES lygmeniu būtų pateikiami suderintos pozicijos ir kad ES veiksmų plano uždaviniai būtų įgyvendinami veiksmingiausiu lygmeniu.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Taryba	Valstybių narių indėlis į HDG ir kitų darbo grupių veiklą yra nuoseklus
4. Užtikrinti pilietinės visuomenės dalyvavimą kovos su narkotikais politikoje	**7.** Komisija ne rečiau kaip kartą per metus turi gauti ataskaitą apie kovos su narkotikais politiką iš Pilietinės visuomenės forumo narkotikų tema.	Vykdomas nuolat	Komisija	Forumas vyksta ne rečiau kaip kartą per metus Komisija teikia ataskaitas HDG
	8. Valstybės narės turi įtraukti pilietinę visuomenę visais tinkamais kovos su narkotikais politikos lygmenimis, laikydamosi nusistovėjusios nacionalinės tvarkos ir remdamosi Europos kovos su narkotikais aljansu, kurio tikslas – sutelkti visuomenę ir valstybinį sektorių rengiant sąmoningumo ugdymo kampaniją narkotikų vartojimo rizikos klausimais.	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės	Pilietinė visuomenė dalyvauja šalies dialoge Gauta duomenų iš pilietinės visuomenės Plačiai įsipareigota dalyvauti aljanso veikloje
II. PAKLAUSOS MAŽINIMAS				
Pagrindinis prioritetas: padidinti priemonių, skirtų mažinti narkotikų vartojimą ir jo pasekmes, kokybę ir veiksmingumą, ypač pažeidžiamų grupių atveju.				
Uždavinys	**Veiksmas**	**Tvarkaraštis**	**Atsakinga šalis**	**Rodiklis**
5. Narkotikų vartojimo ir su juo susijusios rizikos prevencija	**9.** Reguliariai teikti įvertintas prevencijos strategijas, skirtas įvairioms aplinkoms (pvz., mokykloms, darbo vietoms, kalėjimams). Prevencija taip pat turi apimti kombinuotą narkotikų vartojimą (kai kartu vartojamos neteisėtos ir teisėtos medžiagos, ypač alkoholis) ir vairavimą apsvaigus nuo narkotikų.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Didesnė įvertintų programų ir išsamių strategijų pasiūla valstybėse narėse Narkotikus vartojančių jaunuolių skaičius ir bendraamžių narkotikų vartojimo problemos

				suvokimas
	10. Įgyvendinti tikslines programas, kurios neleistų pabandyti vartoti narkotikus arba sudarytų sąlygas kiek įmanoma atitolinti pirmą bandymą, taikant įvertintas ir naujoviškas priemones.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Didesnė įvertintų programų, skirtų užkirsti kelią pirmam bandymui vartoti narkotikus, pasiūla valstybėse narėse Narkotikus vartojančių jaunuolių skaičius Pirmo bandymo amžius
6. Probleminio narkotikų (įskaitant intraveninių narkotikų) vartojimo prevencija, taikant tikslinę prevenciją	**11.** Toliau plėtoti ankstyvo nustatymo ir intervencijos metodus ir įgyvendinti įvertintą atrankinę prevenciją, skirtą **pažeidžiamoms grupėms**, kuriose kyla didelė probleminio narkotikų vartojimo rizika, šiuo tikslu naudojant ankstyvą nustatymą ir intervenciją.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Pradinių duomenų apie probleminį vartojimą nustatymas Probleminio narkotikų vartojimo tendencijos Didesnė pagal rezultatus įvertintų tikslinių prevencijos programų pasiūla valstybėse narėse
	12. Toliau plėtoti ir įgyvendinti įvertintą prevenciją, skirtą **specifinėms didelės rizikos kombinuoto narkotikų vartojimo grupėms**, kurioms gresia perėjimas į probleminio narkotikų vartojimo grupę, šiuo tikslu siūlant lengvai prieinamas konsultavimo, probleminio elgesio valdymo paslaugas ir taikant trumpalaikę intervenciją.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Pradinių duomenų apie probleminį vartojimą nustatymas Probleminio vartojimo tendencijos Didesnė pagal rezultatus įvertintų tikslinių prevencijos programų pasiūla valstybėse narėse
7. Didinti priklausomybės nuo narkotikų gydymo ir reabilitacijos veiksmingumą, gerinant paslaugų pasiūlą, galimybę jomis naudotis ir jų kokybę	**13.** Toliau plėtoti ir įgyvendinti praktiniais duomenimis pagrįsto priklausomybės nuo narkotikų gydymo būdus, kurie apimtų įvairius psichosocialinius ir farmakologinius metodus, atitinkančius narkomanų poreikius (įskaitant	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Naujų gydymo būdų poreikio ir išlaikymo tendencijos Didesnė įvairiarūšių praktiniais

	atitinkamą gydymą, pritaikytą naujiems narkotikams arba vartojimo būdams).			duomenimis pagrįstų gydymo būdų pasiūla valstybėse narėse
	14. Plėtoti ir įgyvendinti reabilitacijos ir socialinės reintegracijos politiką ir paslaugas, pagrįstas geriausia patirtimi, kuri užkerta kelią recidyvams ir mažina socialinę atskirtį ir smerkimą.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Didesnė reabilitacijos ir reintegracijos programų pasiūla valstybėse narėse
	15. Skelbti galimoms tikslinėms auditorijoms, kad nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu teikiamos gydymo ir reabilitacijos paslaugos.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Valstybėse narėse vykdomos informavimo strategijos Yra viešasis paslaugų registras (pvz., interneto portalas)
8. Gerinti veiklos, skirtos mažinti narkotikų paklausą, kokybę ir veiksmingumą, atsižvelgiant į specifinius narkomanų poreikius pagal lytį, kultūrinius ypatumus, amžių ir kt.	**16.** Plėtoti, įgyvendinti ir keistis gerosios patirties gairėmis ir (arba) kokybės standartais, skirtais prevencijai, gydymui, žalos mažinimui ir reabilitacinei intervencijai bei paslaugoms.	2009–2012 m.	valstybės narės Komisija EMCDDA	Parengtos atitinkamos gairės ir (arba) kokybės standartai Gairių ir (arba) standartų įgyvendinimo lygis
	17. Siekti ES sutarimo prevencijos, gydymo, žalos mažinimo, reabilitacijos intervencijos bei paslaugų kokybės ir lyginamųjų standartų klausimu, atsižvelgiant į specifinių grupių poreikius.	2012 m.	valstybės narės Taryba Komisija EMCDDA	Pasiūlytas ES sutarimo dokumentas ir tolesni veiksmai
	18. Valstybės narės, spręsdamos specifinių poreikių klausimą, turi ištirti prevencijos, gydymo, žalos mažinimo ir reabilitacijos paslaugų pasiūlą ir veiksmingumą. Komisija (padedant EMCDDA) turi sukurti tokio tipo apklausos metodinę sistemą.	2012 m.	valstybės narės Taryba Komisija EMCDDA	Apklausą atlikusių valstybių narių skaičius
9. Suteikti galimybę naudotis sveikatos apsaugos paslaugomis kalėjimuose esantiems narkomanams, siekiant užkirsti kelią ir sumažinti narkotikų daromą žalą sveikatai	**19.** Plėtoti ir įgyvendinti kaliniams skirtas prevencijos, gydymo, žalos mažinimo ir reintegracijos paslaugas, kurios prilygtų paslaugoms, teikiamoms už kalėjimų ribų. Ypatingas dėmesys skirtinas tolesniam gydymui po išėjimo iš kalėjimo.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Kovos su narkotikais politika, įgyvendinta konkrečiai su narkotikais susijusioms paslaugoms teikti kalėjimuose, ir tolesnis darbas su buvusiais kaliniais

	20. Valstybės narės turi patvirtinti ir įgyvendinti kalėjimų aplinkai skirtų rodiklių naudojimą, kad būtų kontroliuojamas narkotikų vartojimas, su narkotikais susijusios sveikatos problemos ir su narkotikais susijusių paslaugų teikimas, remiantis Komisijos (padedant EMCDDA) sukurta metodine sistema.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Taryba Komisija EMCDDA	Su narkotikais susijusių sveikatos problemų kalėjimuose sumažėjimas
10. Užtikrinti galimybę naudotis žalos mažinimo paslaugomis, kad sumažėtų ŽIV ir (arba) AIDS, hepatito C ir kitų su narkotikais susijusių per kraują užkrečiamų infekcinių ligų plitimas ir sumažėtų su narkotikais susijusių mirčių skaičius ES	**21.** Reguliariai suteikti galimybę naudotis žalos mažinimo paslaugomis ir didinti jų teikimo apimtis, kaip neatskiriamą narkotikų paklausos mažinimo strategijos dalį, pagal galimybes visiškai išnaudojant intervencijas, kurių veiksmingumas patvirtintas[6].	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Komisija turi pateikti pažangos ataskaitą Su narkotikais susijusių infekcinių ligų mažėjimas Su narkotikais susijusių mirčių skaičiaus mažėjimas Žalos mažinimo paslaugų nušvietimas žiniasklaidoje

[6] Šis veiksmas pagrįstas Tarybos rekomendacija (2003/488/EB) dėl su priklausomybe nuo narkotikų susijusios žalos sveikatai prevencijos ir jos mažinimo.

III. PASIŪLOS MAŽINIMAS				
Pagrindinis prioritetas: pastebimai pagerinti teisėsaugos veiksmingumą ES lygmeniu kovos su narkotikais srityje. Europolas, Eurojustas ir kitos ES struktūros turi visiškai atlikti atitinkamus įgaliojimus, kuriems jie įsteigti, siekiant veiksmingumo, nacionalinių iniciatyvų derėjimo ES lygmeniu, koordinavimo ES viduje ir masto ekonomijos.				
Uždavinys	**Veiksmas**	**Tvarkaraštis**	**Atsakinga šalis**	**Rodiklis**
11. Skatinti veiksmingą teisėsaugos bendradarbiavimą ES, siekiant kovoti su narkotikų gamyba ir prekyba	**22.** Kovoti su tomis nusikalstamomis grupuotėmis, kurios kelia didžiausią grėsmę, visiškai išnaudojant Europos kriminalinės žvalgybos informacijos modelio (ECIM) žvalgybine informacija pagrįstą koncepciją ir jos sudedamąsias dalis.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Europolas Eurojustas Taryba	Valstybių narių išaiškintų nusikalstamų grupuočių skaičius
	23. Padidinti tarpdisciplininių teisėsaugos operacijų skaičių, kuriose, kai reikia, dalyvautų Europolas ir policijos, muitinės ir sienos apsaugos tarnybos, suburiant jungtines tyrimo grupes (toliau – JTG) ir rengiant bendras muitinių operacijas (toliau – BMO).	Vykdomas nuolat	valstybės narės Europolas Eurojustas	Su narkotikais susijusių JTG ir JCO skaičiaus padidėjimas Pasiektų rezultatų vertinimo ataskaita
	24. Pagerinti žvalgybos duomenų, kuriuos Europolo narkotikų padaliniui teikia nacionaliniai Europolo padaliniai, kokybę, didžiausią dėmesį kreipiant į aukščiausius nusikalstamumo lygius.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Europolas	Gautų duomenų ir žvalgybinės informacijos nuoseklumas, tikslingumas ir kokybė
	25. Remtis COSPOL[7] projektais (heroino, kokaino, sintetinių narkotikų klausimais), susijusiais su Europolo kovos su narkotikais projektais, įskaitant koordinuotą analizę, naudojant analizės darbo bylas (AWF).	Vykdomas nuolat	valstybės narės Taryba Europolas	Daugiau aiškių operatyvinių rezultatų

[7] Policijos visapusiškas operatyvinis strateginis planavimas.

	26. Europos policijos koledžas (toliau – CEPOL)[8] per nacionalinius policijos mokymo koledžus turi rengti kvalifikacijos kėlimo mokymus vyresniesiems policijos bei muitinės pareigūnams ir ryšių palaikymo pareigūnams trečiosiose šalyse.	Vykdomas nuolat	CEPOL valstybės narės	Mokymo programa parengta teisėsaugai kovos su narkotikais srityje Papildomi susiję mokymai, įtraukti į CEPOL metinį darbo planą Mokymo kursų skaičius Mokymus išklausiusių pareigūnų skaičius
	27. Sistemiškiau naudotis valstybių narių ryšių palaikymo pareigūnų darbu trečiosiose šalyse, kai reikia, valstybių narių teisėsaugos institucijoms ir Europolui keičiantis informacija ir žvalgybos duomenimis.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Europolas	Didesnis tarptautinis operatyvinis teisėsaugos bendradarbiavimas
12. Greitai ir veiksmingai reaguoti į kylančias grėsmes (pvz., nauji narkotikai, nauji tiekimo keliai)	**28.** Kai reikia, įsteigti regioninio saugumo platformas (pvz., MAOC-N, Baltijos jūros regiono kovos su organizuotu nusikalstamumu veiksmų grupė (Baltic Sea TF)), kad būtų kovojama su naujomis grėsmėmis naudojant koordinuotų operatyvinių veiksmų priemones. Tokie veiksmai turi būti suderinami su esamais teisiniais ir operatyviniais susitarimais ES lygmeniu ir pagrįsti specifiniais grėsmės vertinimais (taip pat žr. 42 veiksmą).	Vykdomas nuolat	valstybės narės Taryba Europolas	Tinkamu laiku vykdomi operatyviniai veiksmai, kuriais sukuriamos priemonės, kad būtų galima aktyviai kovoti su rizika ir iki minimumo sumažinti žalą Didesnis sužlugdytų nusikalstamų veikų skaičius (konfiskavimas, neteisėtos prekybos pobūdžio keitimas)
	29. ES turi sutelkti dėmesį į valstybių narių, kurias labiausiai veikia tam tikrų narkotinių medžiagų gamyba ir (arba) neteisėta prekyba jomis, koordinuotus bendrus veiksmus, kurie, kai reikia, būtų vykdomi bendradarbiaujant su Europolu.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Europolas Taryba	Valstybių narių vykdytų veiksmų operatyviniai ir strateginiai rezultatai
13. Sumažinti sintetinių narkotikų gamybą ir	**30.** Valstybės narės turi aktyviai palaikyti teisėsaugos	Vykdomas	valstybės narės	Didesnis pradėtų ir (arba)

[8] Europos policijos koledžas; Tarybos sprendimas 2005/681/TVR.

pasiūlą	bendradarbiavimą ir (arba) vykdyti bendras operacijas šioje srityje ir dalintis žvalgybos duomenimis ir geraja patirtimi. Reikia optimaliai išnaudoti Europolo projekto SYNERGY ir susijusios COSPOL iniciatyvos galimybes.	nuolat	Europolas Taryba	įvykdytų bendrų projektų skaičius Didesnis išmontuotų gamybos įrengimų skaičius, apie kurį pranešta Europolo nelegalių laboratorijų palyginimo sistemai (EILCS) Parengtų SYNERGY ataskaitų skaičius
	31. Priimti ir įgyvendinti visoje Europoje veikiančią sintetinių narkotikų charakteristikų analizės sistemą, pagrįstą patirtimi, įgyta vykdant tokius projektus, kaip SYNERGY ir CHAIN, Europolo ir Komisijos Jungtinio tyrimų centro struktūra ir kompetencija, šioje srityje vykstančia valstybių narių teisėsaugos institucijų veikla ir patirtimi.	2012 m.	Komisija Europolas valstybės narės	Sistema sukurta ir veikia
14. Cheminių prekursorių (ypač sintetinių narkotikų prekursorių), naudojamų neteisėtų narkotikų gamybai, neteisėto naudojimo ir prekybos jais ES mažinimas	**32.** Tarptautiniu lygmeniu ir Jungtinėse Tautose ES turi išlaikyti aiškią bendrą poziciją šiuo klausimu, remdamasi galiojančiais teisės aktais ir bendradarbiavimo su privačiuoju sektoriumi patirtimi.	Vykdomas nuolat	Komisija Taryba valstybės narės	Veiksmingas koordinavimas per atitinkamus Tarybos komitetus Bendra ES pozicija tarptautiniuose forumuose
	33. Muitinės tarnybos turi strateginiu lygmeniu integruoti prekursorių kontrolę, gerindamos sienų kontrolės valdymo veiksmingumą, ir labiau koordinuoti veiklą su kitomis teisėsaugos institucijomis, dalyvaujančiomis kovos su narkotikais veikloje (tarpusavio pagalba).	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Geresnė prekursorių kontrolė, atskleidimo, konfiskavimo ir charakteristikų nustatymo padėtis, palyginti su 2008 m.
	34. ES turi teikti visokeriopą pagalbą tarptautiniam operatyviniam bendradarbiavimui, kurio tikslas – užkirsti kelią neteisėtam narkotikų prekursorių naudojimui, pvz., Tarptautinės narkotikų kontrolės valdybos (TNKV) vadovaujami projektai PRISM ir COHESION.	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės	Didesnis sustabdytų ir (arba) konfiskuotų siuntų skaičius
	35. Įvertinti ES narkotikų prekursorių kontrolės teisės aktus ir jų įgyvendinimą.	2010 m.	Komisija valstybės narės	Atliktas vertinimas

	36. ES turi sudaryti, kur įmanoma, bendradarbiavimo susitarimus su pagrindinėmis šalimis, kurios nustatytos kaip pagrindinių sintetinių narkotikų prekursorių kilmės šalys.	Vykdomas nuolat	Komisija	Sudaryti susitarimai Neteisėtų narkotikų prekursorių siuntų iš atitinkamų šalių sumažėjimas
15. Sumažinti organizuoto nusikalstamumo, veikiančio narkotikų gamybos ir prekybos srityje, poveikį visuomenei	**37.** Palengvinti nusikalstamu būdu iš narkotikų gautų lėšų konfiskavimą ir susigrąžinimą visoje ES stiprinant konfiskavimo ir turto susigrąžinimo politiką ES ir nacionaliniu lygmenimis.	2012 m.	valstybės narės Komisija Taryba Europos Parlamentas	Priimtas Komisijos komunikatas Pasiūlytos ir priimtos teisinės priemonės Konfiskuoto turto vertinimas
	38. Remti veiksmingų turto susigrąžinimo tarnybų steigimą valstybėse narėse steigiant neoficialią platformą. Remti tyrimus per Europolo Nusikalstamu būdu įgyto turto tarnybą.	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės Europolas	Platforma įsteigta ir veiksmingai veikia Didesnis tyrimų, susijusių su turto suradimu ir identifikavimu, kuriems buvo teikiama parama, skaičius Didesnė konfiskuotų grynųjų pinigų ir turto vertė bei skaičius
IV. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS				
Pagrindinis prioritetas: gerinti ES bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis kovos su narkotikais srityje veiksmingumą, labiau koordinuojant politiką ES viduje. Skatinti nuosekliai visame pasaulyje naudoti Europos suderintą narkotikų problemos sprendimo metodą.				
Uždavinys	**Veiksmas**	**Tvarkaraštis**	**Atsakinga šalis**	**Rodiklis**
16. Kai reikia, reguliariai įtraukti ES kovos su narkotikais politikos klausimus bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis ir regionais ir į platesnę plėtros ir saugumo darbotvarkę; to turi būti siekiama remiantis strateginiu planavimu ir visų susijusių dalyvių darbo koordinavimu	**39.** Užtikrinti, kad į ES santykius su trečiosiomis šalimis būtų įtraukti ES kovos su narkotikais strategijos ir veiksmų planų uždaviniai, remiantis bendros atsakomybės principu ir paisant žmogaus teisių.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Komisija	Kovos su narkotikais prioritetai vis dažniau įtraukiami į santykius su trečiosiomis šalimis
	40. Gerinti esamų kovos su narkotikais mechanizmų	Vykdomas	Taryba	Bendradarbiavimo iniciatyvos

	(pvz., ES ir Lotynų Amerikos ir Karibų jūros regiono (LAKR) bendradarbiavimo ir koordinavimo mechanizmas, ES ir Andų bendrijos specializuotas dialogas ir Kovos su narkotikais trejetai) veiksmingumą, nustatant specifines bendradarbiavimo sritis.	nuolat	Komisija	sukurtos ir įgyvendintos
	41. Laikantis ES politinių sprendimų bei strategijų ir naudojant valstybių narių ir EB paramos programas, reikia spręsti su narkotikais susijusius klausimus šalyse, kuriose narkotikai gaminami, ir šalyse, per kurių teritorijas driekiasi (nauji) keliai, kuriais narkotikai gabenami prekybai; tam reikia įgyvendinti projektus, kurių tikslas – mažinti narkotikų paklausą bei pasiūlą ir užkirsti kelią neteisėtam cheminių prekursorių naudojimui. Ši pagalba turi būti siejama su ES ir trečiųjų šalių bei regionų kovos su narkotikais veiksmų planais (žr. 46 ir 50 veiksmus).	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės	Kovos su narkotikais prioritetai įtraukti į finansuojamus projektus Finansuojamuose projektuose atsižvelgiama į paklausos ir pasiūlos mažinimo pusiausvyrą Nustatyta valstybių narių ir EB finansuojamų programų sąveika
	42. Spartinti regioninį ir regionų bendradarbiavimą, kad būtų mažinama narkotikų paklausa ir pasiūla trečiosiose šalyse, naudojant valstybių narių ir EB finansavimo programas, pvz., vystomojo bendradarbiavimo priemonę ir regionų strategijos dokumentus, stabilumo priemonę ir Europos politikos priemonę.	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės	Pradėtos ir įgyvendintos naujos tarpregioninio bendradarbiavimo iniciatyvos Nustatyta valstybių narių ir EB finansavimo programų sąveika Didesnis finansuojamų projektų skaičius ir bendras biudžetas
	43. Skatinti ieškoti kitų pragyvenimo šaltinių nei narkotinių augalų auginimas, paisant žmogaus teisių, įtraukiant vietos bendruomenes, atsižvelgiant į jų ypatingas aplinkybes ir poreikius.	Vykdomas nuolat	Komisija valstybės narės	Projektų, atitinkančių ES požiūrį į alternatyvų vystymąsi (9597/06, CORDROGUE 44, 2006 05 18), skaičius
	44. Siekiant koordinavimo, sukurti ES paramos, teikiamos trečiosioms šalims kovai su narkotikais, kontrolės mechanizmą.	Kartą per metus	Taryba valstybės narės Komisija	Sukurtas mechanizmas Su narkotikais susijusių EB ir valstybių narių projektų trečiosiose šalyse apžvalga

	45. Atlikti apklausą apie su narkotikais susijusių EB projektų trečiosiose šalyse mastą ir rezultatus.	2010 m.	Komisija	Atlikta apklausa
	46. Atnaujinti ir įgyvendinti ES kovos su narkotikais veiksmų planus, skirtus Vidurinės Azijos respublikoms[9]; Lotynų Amerikai ir Karibų jūros regionui[10].	Vykdomas nuolat	valstybės narės Komisija	Nustatyti prioritetai Veiksmų planų įgyvendinimo lygis
17. Stiprinti ES daugiašalį koordinavimą ir skatinti suderinto ir integruoto metodo naudojimą	**47.** Užtikrinti geresnį Narkotikų horizontaliosios darbo grupės (HDG) ir valstybių narių delegacijų Jungtinių Tautų Narkotinių medžiagų kontrolės komisijoje (CND) darbo koordinavimą ir tęstinumą, paskiriant nuolatinį ryšių palaikymo pareigūną.	2009 m.	Taryba valstybės narės	Ryšių palaikymo pareigūnas paskirtas Didesnis Vienos delegacijų ir HDG darbo koordinavimas
	48. Parengti, koordinuoti ir priimti ES bendrąsias pozicijas ir bendras rezoliucijas JT Narkotinių medžiagų kontrolės komisijoje.	Vykdomas nuolat	Pirmininkaujanti valstybė valstybės narės Komisija	Bendrų ES rezoliucijų skaičius ES bendrosios pozicijos, kurias palaikė kiti regionai
	49. 52-ojo JT Narkotinių medžiagų kontrolės komisijos posėdžio aukšto lygio dalyje pristatyti ES poziciją dėl 1998 m. JT Generalinės asamblėjos specialiosios sesijos[11] nuostatų vertinimo ir tolesnio darbo, kurioje būtų išdėstyti pagrindiniai ES kovos su narkotikais politikos principai.	2009 m.	Taryba valstybės narės Komisija	ES pozicija įtraukta į JT politinę deklaraciją
18. Remti šalis kandidates ir stabilizacijos ir asociacijos procese dalyvaujančias šalis	**50.** Teikti būtiną techninę ir kitą pagalbą šioms šalims, siekiant supažindinti jas su ES kovos su narkotikais srities teisynu ir padėti joms vykdyti būtinus veiksmus, įskaitant kovos su narkotikais veiksmų planu, skirtu Vakarų Balkanų regionui[12], priimtus veiksmus.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Komisija Taryba	Šalys vis labiau laikosi ES teisyno Įvykdytų projektų skaičius ir kokybė

9 12353/02; CORDROGUE 78; 2002 9 25.
10 7163/1/99; CORDROGUE 19; 1999 4 15; Port of Speino deklaracija, 2007 5 23.
11 Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos dvidešimtosios specialiosios sesijos politinė deklaracija (rezoliucija S-20/2, priedas).
12 5062/2/03, CORDROGUE 3; 2003 6 3.

			EMCDDA Europolas	Dialogo ir (arba) bendradarbiavimo su atitinkamomis ES agentūromis pažanga Veiksmų planų įgyvendinimo lygis
19. Pagerinti bendradarbiavimą su Europos kaimynystės politikos šalimis	**51.** Pagerinti dvišalį arba regioninį dialogą narkotikų klausimais su Europos kaimynystės politikos šalimis, pirmiausia per pakomitečius.	Vykdomas nuolat	valstybės narės Komisija	Veiksmingas dialogo rezultatas
	52. Komisija turi paskatinti šias šalis naudoti Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę, kad įgyvendintų Europos kaimynystės politikos veiksmų planų dalis, skirtas kovai su narkotikais.	Vykdomas nuolat	Komisija	Su narkotikais susijusių projektų, įgyvendintų pagal Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę, skaičius

V. INFORMACIJA, MOKSLINIAI TYRIMAI IR VERTINIMAS				
Pagrindinis prioritetas: visų narkotikų vartojimo reiškinio aspektų suvokimo pagerinimas, siekiant išplėsti viešosios tvarkos žinių bazę ir ugdyti piliečių sąmoningumą narkotikų vartojimo poveikio visuomenei ir sveikatai klausimais, vykdyti mokslinius tyrimus.				
Uždavinys	**Veiksmas**	**Tvarkaraštis**	**Atsakinga šalis**	**Rodiklis**
20. Plėsti žinių bazę kovos su narkotikais srityje, skatinant mokslinius tyrimus	**53.** Taryba ir Komisija turi nustatyti ES mokslinių tyrimų prioritetus neteisėtų narkotikų srityje ir būtinus mechanizmus, kad būtų siekiama naujų žinių, rengiami nauji metodai, kuriamos naujos technologijos ir stiprinamas ES bendradarbiavimas mokslinių tyrimų srityje.	2009 m.	valstybės narės Komisija EMCDDA	Nustatyti mokslinių tyrimų prioritetai Nustatyti ir įdiegti mechanizmai
21. Užtikrinti keitimąsi tikslia su šia politikos kryptimi susijusia informacija neteisėtų narkotikų srityje	**54.** Valstybės narės turi toliau teikti būtinus išteklius *Reitox*[13] pagrindiniams nacionaliniams centrams (toliau – PNC). PNC teikia informaciją EMCDDA, remdamiesi sutartais standartais.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Keitimasis informacija, kurios reikia kontrolės ir vertinimo tikslais Valstybių narių *Reitox* teikiamas finansavimas ir kiti ištekliai atitinka poreikius PNC teikia informaciją, remdamiesi sutartais standartais
22. Toliau plėtoti priemones, skirtas kontroliuoti su narkotikais susijusią padėtį ir sprendimų veiksmingumą	**55.** Toliau tobulinti ir įgyvendinti penkis pagrindinius epidemiologinius EMCDDA rodiklius ir kurti naujus rodiklius bei priemones, skirtas narkotikų paklausai mažinti.	2012 m.	valstybės narės EMCDDA Komisija	Valstybės narės labiau laikosi įgyvendinimo kriterijų pagal pagrindinius rodiklius Gydymo poreikio ir probleminio vartojimo[14]

[13] Europos narkotikų ir narkomanijos informacinis tinklas.

				rodiklių patobulinimas Reabilitacijos ir reintegracijos rodikliai ir (arba) priemonės
	56. Sukurti su politika susijusių duomenų apie neteisėtų narkotikų rinką ir teisėsaugą rinkimo rodiklius ir parengti jų rinkimo strategiją.	Vykdomas nuolat	Komisija EMCDDA Europolas Taryba valstybės narės	Nustatyti rodikliai Sukurta įgyvendinimo strategija
	57. Sukurti analitines priemones, siekiant geriau įvertinti kovos su narkotikais politikos veiksmingumą ir poveikį.	2010 m.	Komisija EMCDDA valstybės narės	Sukurtos analitinės priemonės Tikslesnė su narkotikais susijusios padėties analizė
	58. Įvertinti Tarybos sprendimo 2005/387/TVR dėl keitimosi informacija apie naujas psichoaktyvias medžiagas, jų rizikos įvertinimo ir kontrolės veiksmingumą.	2010 m.	Komisija Taryba EMCDDA Europolas Europos vaistų agentūra (EMEA)	Pateiktas vertinimas ir galimas tolesnis darbas
	59. Europolas turi įvertinti, kaip valstybės narės teikia duomenis ir informaciją apie nusikalstamumą.	Kartą per metus	valstybės narės Europolas	Pateiktų duomenų kokybinis vertinimas
23. Užtikrinti nepertraukiamą kovos su narkotikais politikos vertinimą	**60.** Valstybės narės turi reguliariai vertinti nacionalines kovos su narkotikais politikos kryptis.	Vykdomas nuolat	valstybės narės	Įvertintų kovos su narkotikais politikos krypčių skaičius

[14] EMCDDA rodiklis turi būti suderintas su tarptautiniais probleminio narkotikų vartojimo standartais (DSM-V/ ICD-10).

	61. Pateikti Tarybai ir Europos Parlamentui metinę pažangos apžvalgą dėl veiksmų plano įgyvendinimo ir, kai reikia, pateikti adaptuotus ir (arba) patobulintus kriterijus ir kontrolės bei vertinimo ataskaitų teikimo procedūras.	Kartą per metus	Komisija EMCDDA Europolas valstybės narės	Metinė pažangos apžvalga pateikta Atitinkami kriterijai nustatyti
	62. Užsakyti atlikti išorinį 2005–2012 m. ES kovos su narkotikais strategijos ir 2009–2012 m. ES kovos su narkotikais veiksmų plano vertinimą, po kurio būtų svarstymo laikotarpis prieš imantis tolesnių veiksmų.	2012 m.	Komisija Taryba valstybės narės	Atskirų veiksmų rezultatų vertinimas Poveikis bendrai su narkotikais susijusiai padėčiai žinomas